

Financiële consequenties externe inhuur:

Kostensoort: ()
Bedrag: € 0,00

Financiële consequenties opdracht/uitbesteding:

Kostensoort: ()
Bedrag: € 0,00

Gedeputeerde
belast met
behandeling: Dhr. J. De Bat

Vergadering PS: 18 december 2020
Nr: [20037982](#)
Agenda nr:
Vergadering GS:
Nr:

Onderwerp: risico's bij samenwerking grote projecten

VOORSTEL

Aan de Provinciale Staten van Zeeland

Samenvatting:

De Rekenkamer Zeeland heeft een onderzoek uitgevoerd om antwoord te geven op de (centrale) vraag "heeft de provincie Zeeland zicht en grip op de risico's bij majeure samenwerkingsverbanden waarin zij deelneemt?"

Uit het rekenkameronderzoek blijkt dat er een scherp risicobewustzijn is binnen de Provincie. Dat komt onder meer naar voren in deugdelijke periodieke risico-inventarisaties en rapportages voor Provinciale Staten. In de door de rekenkamer onderzochte cases is gebleken dat de risico's adequaat zijn verdeeld over de deelnemers aan de projecten en dat de financiële reserves van de Provincie afdoende zijn om de bekende risico's af te dekken. De rekenkamer doet op basis van het onderzoek een aantal aanbevelingen. De aanbevelingen hebben betrekking op de evaluatie van het risico-beleidskader en de agendering van het totale risicobeeld.

Op 21 oktober 2020 heeft de rekenkamer Zeeland het onderzoeksrapport "Risico's bij Samenwerking?" aangeboden aan de Provinciale Staten van Zeeland.

Onderzoek

Aanleiding voor dit onderzoek zijn voorbeelden van projecten met aanmerkelijke tijd- en/of budgetoverschrijdingen die de roep om meer grip op majeure projecten hebben versterkt. Voor de provincie Zeeland gaf het Sloeweg-project een impuls aan de bewustwording rondom risicomanagement.

Gelijktijdig met de roep om meer grip is de variëteit aan methoden voor risicomanagement in het afgelopen decennium genormeerd wat heeft geleid tot *gemeenschappelijke begrippenkaders* en een *generiek raamwerk* (bestaande uit ISO-richtlijnen en NEN-normen) voor het managen van allerlei typen risico's.

Centrale onderzoeksvraag

De centrale onderzoeksvraag van dit onderzoek luidt: *Heeft de provincie Zeeland zicht en grip op de risico's bij majeure samenwerkingsverbanden waarin zij deelneemt?*

De centrale onderzoeksvraag is opgesplitst naar de volgende vier elementen:

- Algemeen risicomanagementbeleid van de provincie Zeeland.
- Risicomanagement bij majeure samenwerkingen waarin provincie Zeeland participeert

- Uitvoering van het risicomanagement gedurende de samenwerking.
- De rol van Provinciale Staten.

Bevindingen en (deel)conclusies in het Rekenkamerrapport

1. De provincie Zeeland beschikt over een actueel risicomanagementbeleid en over state-of-the-art methoden en technieken om risico's te beheersen.
2. De samenwerkingsovereenkomsten die de Provincie aangaat (in de drie cases) zijn juridisch solide.
3. Het weerstandsvermogen van de provincie Zeeland voldoet aan externe en zelfopgelegde normen en is afdoende voor het opvangen van de huidige in kaart gebrachte risico's, voor zover die niet in project- en werkbudgetten worden afgedekt.
4. Het risicomanagementbeleid wordt niet, zoals aanbevolen, jaarlijks geëvalueerd.
5. Er worden geen vaste criteria voor de allocatie van risico's gehanteerd.
6. Het toedelen van de risico's aan de samenwerkingspartners geschiedt impliciet, en fair.
7. Risico's die de Provincie loopt binnen de samenwerking NPW worden beperkt onderkend.
8. Niet in alle gevallen maakt een vooraf vastgestelde exit-strategie onderdeel uit van de samenwerkingsovereenkomst.
9. In de casus Waterdunen hebben niet alle samenwerkingspartners zich gecommitteerd aan de hoofddoelstellingen van de samenwerking dat geeft extra risico.
10. Periodieke risico-inventarisaties worden conform beleidsafspraken gedegen uitgevoerd.
11. In geval van verschillen van inzicht en potentiële geschillen binnen de samenwerking wordt er naar een bestuurlijke oplossing gezocht.
12. Omvangrijke uitvoeringscontracten binnen de samenwerkingen worden niet aan PS voorgelegd.
13. Het weerstandsvermogen van de RUD Zeeland is onvoldoende voor het afdekken van de risico's die de omgevingsdienst loopt.
14. De Provincie loopt als deelnemer in de GR risico's vanuit de (organisatie) RUD Zeeland. Maar zij loopt ook als gebiedsbeheerder en als bevoegd gezag voor de gemandateerde VTH-taken diverse risico's. Dit gegeven is niet breed bekend bij betrokkenen.
15. PS zijn goed betrokken bij het risicomanagementbeleid van de provincie Zeeland.
16. De risico's die de samenwerkingspartners lopen, hun belangen en onderlinge afhankelijkheden worden binnen de majeure samenwerkingen niet altijd gedeeld. Daarbij is dit een randvoorwaarde voor succesvolle samenwerking.
17. Het integrale risicobeeld voor PS dreigt door agendering onderbelicht te raken.
18. Het moment waarop de periodieke risicorapportages beschikbaar komen voor PS wordt door Statenleden als 'laat' ervaren.

Hoofdconclusie

De ervaringen met het dossier Sloeweg en de overgenomen aanbevelingen van de commissie onderzoek project Sloeweg uit 2015 vormden voor de provincie Zeeland een duidelijk kantelpunt in risicobewustzijn. Dat blijkt uit het deugdelijk en actueel risicobeeld bij majeure samenwerkingen vanaf 2016 dat ook in de praktijk goed wordt toegepast. Er is zicht op de risico's die gelopen worden en ook financieel is de Provincie voldoende weerbaar om de risico's die niet door de projecten kunnen worden opgevangen, af te dekken. De toedeling van de risico's aan de verschillende samenwerkingspartners is fair en adequaat. Door de Rekenkamer zijn geen risico's voor de Provincie aangetroffen in de onderzochte cases, die niet aan haar zouden moeten zijn toebedeeld.

Een aantal deelconclusies geven aan dat er op enkele elementen verdere opschaling naar hedendaagse inzichten rondom risicomanagement mogelijk is.

Aanbevelingen

1. Draag GS op om een (jaarlijkse) evaluatie van het risicomanagementbeleid en het Kader Grote Projecten voor te bereiden en om u als PS, bij de uitvoering daarvan te betrekken. De diverse onderzoeksbevindingen en deelconclusies van de Rekenkamer kunnen daarbij worden toegepast.
2. Laat periodiek op de Statenvergadering het 'integrale risicobeeld' ter bespreking agenderen.
3. Onderzoek of een vorm van systematische en periodieke risico-inventarisatie mogelijk en wenselijk is met betrekking tot de 'strategische opgaven'.

Bestuurlijke reactie Gedeputeerde Staten

In de bestuurlijke nota van de rekenkamer is de integrale reactie van Gedeputeerde Staten opgenomen (zie pp.13-14). GS zijn verheugd met de hoofdconclusie van het onderzoek, waarin aangegeven is dat sprake is van een deugdelijk en actueel risicobeeld dat ook in de praktijk goed wordt toegepast.

Die conclusie sluit aan bij de bevindingen van de accountant die ook positief is over het provinciaal risicobeheer. Er is zicht op de risico's die de provincie loopt en financieel is de Provincie voldoende weerbaar om de risico's die niet door de projecten kunnen worden opgevangen, af te dekken. De toedeling van de risico's aan de verschillende samenwerkingspartners is fair en adequaat. Door de Rekenkamer zijn geen risico's voor de Provincie aangetroffen in de onderzochte cases, die niet aan haar zouden moeten zijn toebedeeld.

De aanbeveling om een evaluatie van het risicomanagementbeleid en het Kader Grote Projecten voor te bereiden is goed toepasbaar. Ook de twee andere aanbevelingen kunnen in deze evaluatie betrokken worden.

Het college heeft inhoudelijk gereageerd op een aantal deelconclusies.

Ten aanzien van deelconclusie 7 wordt opgemerkt dat voor NPW periodiek risicoanalyses wordt uitgevoerd, waarin zowel financiële als niet-financiële risico's betrokken worden, vergelijkbaar met de andere grote projecten. PS worden elk kwartaal geïnformeerd middels een voortgangsrapportage, die opgebouwd is volgens de GORKIT-methodiek voor projectbeheersing (Geld, Organisatie, Risico's, Kwaliteit, Informatie en Tijd). Het signaleren van risico's binnen NPW en de rapportage hierover is dan ook adequaat en vergelijkbaar met de andere grote projecten.

Het college vindt het bij deelconclusie 9 van belang om aan te geven dat de nodige afspraken met het waterschap zijn gemaakt over de getijdenduiker als belangrijk middel in de realisatie van de doelen van Waterdunen. Er is een overeenkomst gesloten in 2013 waarbij het waterschap als gedelegeerd opdrachtgever voor de provincie de voorbereiding en de aanleg van de getijdenduiker heeft uitgevoerd. Daarbij zijn afspraken gemaakt over eigendom, beheer en onderhoud. Hiermee is de inzet van de getijdenduiker voor getijdewerking in Waterdunen geregeld.

Bij deelconclusie 13 merken GS op dat naar aanleiding van de ontwerp begroting 2021 van de RUD Zeeland recent door PS (op voorstel van het college) een zienswijze bij de RUD is ingediend, waarin onder meer aandacht is gevraagd voor het lage weerstandsvermogen. GS willen vooral dat de RUD Zeeland de door haar geconstateerde risico's goed afdekt. Dat kan ook met goede afspraken.

Bij deelconclusie 14 wordt aangegeven dat ook GS aandacht hebben voor de risico's die samenhangen met de provinciale taak als gebiedsbeheerder en bevoegd gezag. GS hebben hier diverse beheersmaatregelen voor getroffen zoals het voeren van periodiek overleg over inhoudelijke dossiers, het goedkeuren van inhoudelijke jaarplannen over de inzet van omgevingsdiensten en het houden van toezicht op basis van risicoanalyses.

Ten aanzien van deelconclusie 17: in de Statencommissies worden voorstellen en voortgangsrapportages besproken voordat deze in de Statenvergadering aan de orde komen. Door de agendering van de Risicoparagraaf in de commissie Bestuur vóór de vaststelling in de Statenvergadering is er juist meer tijd en gelegenheid voor een inhoudelijke bespreking dan wanneer deze alleen in een vergadering van Provinciale Staten aan de orde komt. Het is aan de commissieleden om te bepalen welke agendapunten zij de meeste aandacht willen geven.

Nawoord Rekenkamer Zeeland

De rekenkamer bedankt het college van GS voor haar reactie op het onderzoeksrapport. De opmerkingen, verduidelijkingen en kanttekeningen die het college bij een aantal van de deelconclusies zet, wordt gezien als waardevolle inbreng om het gesprek tussen GS en PS over dit onderwerp mede op gang te brengen.

De behandeling van het onderzoeksrapport in de Statencommissie en Statenvergadering, en het ontstaan van een dialoog tussen PS en GS over dit onderwerp ziet de Rekenkamer met vertrouwen en belangstelling tegemoet.

Wat mag het kosten?

Er zijn geen extra kosten voorzien voor uitvoeren van de aanbevelingen.

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig bijgevoegd ontwerp-besluit.

Provinciale staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

Drs. J.J. van Houwelingen, statengriffier.

Ontwerp-besluit

De staten der provincie Zeeland,
gelezen het voorstel van het presidium van 7 december 2020, nr. 20037982 ;

besluiten:

1. Het college van Gedeputeerde Staten op te dragen om een (jaarlijkse) evaluatie van het risicomanagement-beleid en het Kader Grote Projecten voor te bereiden en PS, bij de uitvoering daarvan te betrekken waarbij de diverse onderzoeksbevindingen en deelconclusies van de Rekenkamer kunnen worden toegepast;
2. **Periodiek het geactualiseerde 'integrale risicobeeld' ter bespreking voor Provinciale Staten te agenderen.**
3. GS op te dragen te onderzoeken of een vorm van systematische en periodieke risico-inventarisatie mogelijk en wenselijk is met betrekking tot de "strategische opgaven".